

SEKRETARIJAT ZA ZAŠTITU PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE
OPŠTINA KOTOR

PREDLOG

**PROGRAM ZAŠTITE I OČUVANJA PODRUČJA KOTORA
ZA 2019. GODINU**

KOTOR, NOVEMBAR 2018

UVOD

Područje Kotora je, zbog svojih izuzetnih univerzalnih prirodnih i kulturnih vrijednosti, 1979. godine upisano na Listu svjetske baštine UNESCO, a zbog posljedica katastrofalnog zemljotresa iste godine upisano je i na Listu svjetske baštine u opasnosti.

Dugotrajnim i kontinuiranim aktivnostima na obnovi područja Kotora značajno su sanirane posljedice katastrofalnog zemljotresa, što je uslovilo da se ovo kulturno i prirodno dobro 2003. godine skine sa Liste svjetske baštine u opasnosti.

Zakon o obnovi spomeničkog područja Kotora umnogome je doprinio očuvanju kulturnih vrijednosti Kotora. Međutim, nakon novog Ustava i novih zakona kojima je uređena zaštita kulturnih dobara, zaštita prirode i životne sredine, uređenje prostora i izgradnja građevinskih objekata, uslijedila je potreba za izradom novog Zakona koji će se baviti zaštitom područja Kotora. S tim u vezi, 2013. godine, usvojen je Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora ("Službeni list Crne Gore, broj 56/13").

Posebna zaštita Područja Kotora uspostavlja se radi očuvanja njegove izuzetne univerzalne vrijednosti, kao dijela svjetske prirodne i kulturne baštine, trajnog očuvanja autentičnih prirodnih, istorijskih, urbanističko-arhitektonskih, ambijentalnih, umjetničkih, estetskih i pejzažnih vrijednosti, obezbjeđivanja uslova za održivi razvoj i korišćenje, prezentacije i stručne i naučne valorizacije. Svaki od navedenih ciljeva ima suštinski značaj za definisanje režima i mjera zaštite koje treba sprovesti prije ili prilikom preduzimanja bilo kakvih radnji i aktivnosti kojim se mogu ugroziti zaštićene vrijednosti ovog specifičnog prostora ili pojedinih njegovih djelova.

Skupština Opštine Kotor, na osnovu Člana 20. navedenog Zakona, propisuje obavezu da pravna i fizička lica plaćaju ekonomsku naknadu za ekonomsko iskorišćavanje kulturnih dobara na području Kotora.

U vezi sa tim Skupština je 2014. godine donijela Odluku o naknadi za ekonomsko iskorišćavanje kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi", broj 29/14). Po članu 10 Odluke sredstva od naknade se koriste u skladu sa Programom zaštite i očuvanja područja Kotora koji donosi Skupština Opštine Kotor na predlog Sekretarijata za zaštitu prirodne i kulturne baštine (u daljem tekstu Program).

I. Naziv projekta: IZRADA STUDIJE ZAŠTITE I REVITALIZACIJE ŠPILJARA**Nosilac projekta: Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine****Potrebna sredstva za 2019. godinu: 25.000 €****Rok: 2019. godina**

Špiljari se nalaze na nadmorskoj visini 636 m, a do njega se stiže starim putem - serpentinama koje je napravila Austrougarska monarhija, kako bi povezala zaleđe Crne Gore sa Kotorom, tada u sastavu Austrougarske monarhije. Tim putem su dolazile karavane sa mazgama iz Crne Gore na kotorski pazar u Tabačinu.

Selo je praktično skoro napušteno sa velikim brojem oronulih kuća i crkvom koja nije ništa u boljem stanju.

Da bi se revitalizovalo seosko naselje Špiljari potrebno je izraditi urbanistički projekat. Preduslov za izradu UP Špiljara je izrada Studije zaštite i revitalizacije kao bazne studije za izradu Plana.

Smatramo da su Špiljari do sada bili neopravdano zanemareni imajući u vidu istorijat, poziciju i sadržaje Špiljara. Revitalizacijom Špiljara i taj dio graditeljskog nasljeđa bio bi sačuvan od zuba vremena, što bi svakako imalo pozitivan efekat na turističku ponudu i omogućila bi se dispežacija posjetilaca bedema.

Sredstva potrebna za izradu Studije zaštite i revitalizacije Špiljara iznose 25.000 €.

II. Naziv projekta: IZVOĐENJE I FAZE RADOVA NA REKONSTRUKCIJI PALATE VISKOVIĆ

Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Potrebna sredstva za 2019. godinu: 100.000 €

Rok: 2019. godina

Kompleks je formiran sukcesivnom gradnjom u periodu od XV do kraja XIX vijeka. Barokna palata predstavlja jedan od najznačajnijih kompleksa stambene arhitekture grada. Arhitektonska organizacija kule predstavlja izuzetno značajan spomenik za proučavanje načina života i funkcionisanje odbrambenog sistema Perasta kroz period od više stoljeća. Kompleks predstavlja legat porodice Visković gradu Kotoru. Od zemljotresa 1979. godine palata je ostala bez funkcije i izložena je propadanju.

Tokom 2018. godine započeta je izrada projekta rekonstrukcije palate. Na osnovu projekta potrebno je planirati izvođenje radova I faze rekonstrukcije, statičko obezbjeđivanje i druge radeve.

Sredstva potrebna za izradu I faze radova na rekonstrukciji ove palate su 100.000 €.

III. Naziv projekta: PROMOCIJA NEMATERIJALNE KULTURNE BAŠTINE**Nosilac projekta: Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine, OJU Muzeji****Potrebna sredstva za 2019. godinu: 10.000 €****Rok: 2019. godina**

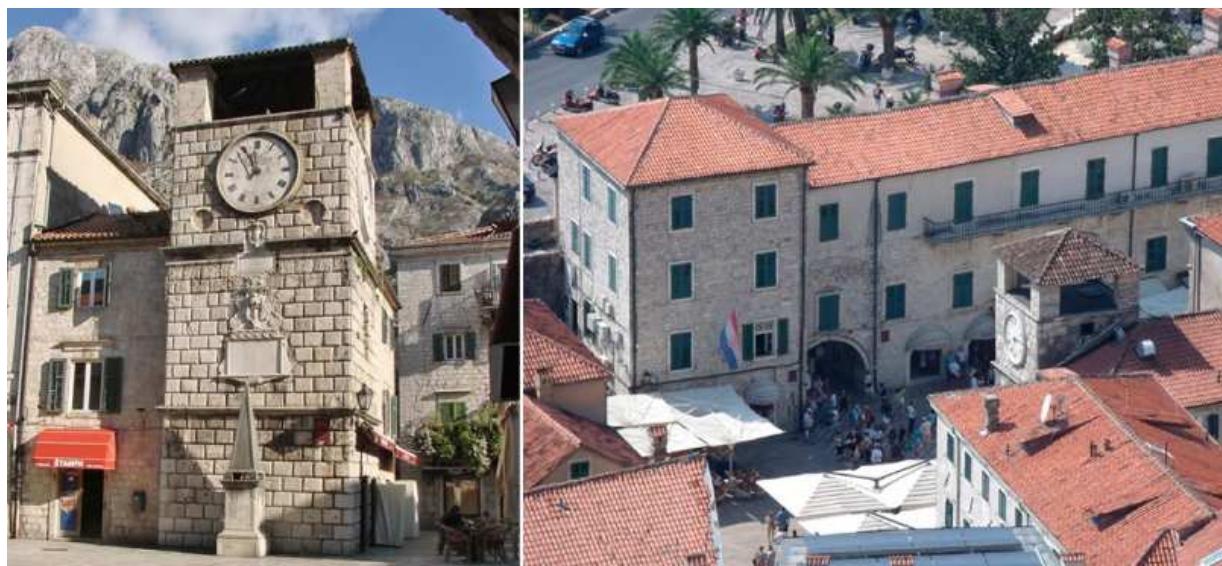
Osim bogatog kulturnog nasleđa u vidu materijalne kulturne baštine, Kotor je bogat i nematerijalnom kulturnom baštinom koja do sada nije promovisana u skladu sa svojim vrijednostima. Smatramo da se promocija nematerijalne baštine mora usmjeriti prvenstveno na edukaciji djece i mladih o vrijednosti kulturnog nasljeđa.

Za organizovanje promocija/prezentacija, objavljuvanje publikacija, održavanje stručnih skupova, radionica i izložbi potrebno je izdvojiti 10.000 €.

IV. Naziv projekta: IZVODENJE RADOVA NA SANACIJI SAT KULE**Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora****Potrebna sredstva za 2019. godinu: 28.000 €****Rok: 2019. godina**

Tokom 2018 godine izrađen je projekat za sanaciju Sat kulte na Trgu od oružja. Projekat je izradila firma Plan B consulting&design d.o.o. iz Podgorice, i odobren je od strane Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Sredstva potrebna za predviđene rade iznose 28.000 €.

V. Naziv projekta: IZVOĐENJE RADOVA NA REKONSTRUKCIJI PERAŠKE TVRĐAVE - I faza

Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Potrebna sredstva za 2019. godinu: 80.000 €

Rok: 2019. godina

Izrada projekta rekonstrukcije Peraške tvrđave je u toku i očekuje se da će do kraja godine biti završen. U okviru projekta potrebno je definisati prioritetne radove - prvu fazu radova (statičku sanaciju objekata i izvođenje krova), kojim će se kompleks sačuvati od daljeg propadanja

Procjenjuje se da će za prvu fazu radova biti potreban iznos od 80.000€.

VI. Naziv projekta: IZRADA GLAVNOG PROJEKTA ZA REKONSTRUKCIJU SLAVIJANSKE ČITAONICE

Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Potrebna sredstva za 2019. godinu: 20.000 €

Rok: 2019. godina

Tokom 2019. godine potrebno je izraditi Glavnog projekat rekonstrukcije Slavijanske čitaonice, kojim će se definisati namjena pojedinih djelova ovog objekta, u skladu sa namjenom propisanom UT i konzervatorskim uslovima.

Za izradu Glavnog projekta potreban je iznos od 20.000 €.

VII. Naziv projekta: IZRADA KONZERVATORSKOG PROJEKTA ZAŠTITE I PREZENTACIJE FRANJEVAČKOG GROBLJA NA GURDIĆU

Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Potrebna sredstva za 2019. godinu: 7.000 €

Rok: 2019. godina

Prvi značajni franjevački samostan u Kotoru podigla je kraljica Jelena de Kurten (Anžujska) 1286. godine na Gurdiću. U sklopu samostana nalazilo se i groblje. Na cijelom Jadranu ovo je jedinstveno groblje, na kome su u srednjem vijeku sahranjivani plemići i zanatlije Kotora, sa finim, raskošnim kamenim pločama. Taj život koji je u gradu tekao prije četiri vijeka, zapisan u istorijskim podacima i ugrađen u objektima grada, zapravo je preslikan ovdje, na samostanskom groblju. Lokalitet na Gurdiću 1956. je slučajno otkriven prilikom započetog iskopa za zgradu nove Pošte. Njegovi ostaci danas čine arheološki kompleks koji je upotpunosti nezaštićen, devastiran, a za vrijeme velikih kiša pod vodom, kao i Campo Santo ili Sveti polje, kotorsko srednjevjekovno groblje koje se nalazi uz srušeni samostan.

2009. godine su počela reviziona istraživanja i preventivna zaštita. Projekat je finansirala Ambasada Sjedinjenih Američkih Država.

U skladu sa već izrađenim idejnim rješenjem, izraditi konzervatorski projekat zaštite i prezentacije arheološkog lokaliteta.

Stavljanje zaštitne transparentne ograde u visini od 120 cm, postavljanje kapije, informativni pano gdje će se crtežom prikazati šta lokalitet predstavlja i sadrži, drvena platforma

koja služi da se uđe u lokalitet da se ne hoda po njemu, adekvatna rasvjeta (4 reflektora), obezbijediti vodiča preko ljeta iz Muzeja. Takođe potrebno je uraditi hidrološke analize o mogućnostima zaštite lokaliteta od podzemnih voda.

Potrebna sredstva za navedene rade iznose 7.000 €

VIII. Naziv projekta: IZVOĐENJE RADOVA PREDVIĐENIH KONZERVATORSKIM PROJEKTOM ZAŠTITE I PREZENTACIJE FRANJEVAČKOG GROBLJA NA GURDIĆU

Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Potrebna sredstva za 2019. godinu: 43.000 €

Rok: 2019. godina

Na osnovu konzervatorskog projekta potrebno je realizovati predviđene rade kako bi se ovo vrijedno arheološko nalazište na pravi način zaštitilo i prezentovalo javnosti.

IX. Naziv projekta: SANACIJA BEDEMA OD GURDIĆA DO GRADSKIH VRATA

Nosilac projekta: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Potrebna sredstva za 2019. godinu: 80.000 €

Rok: 2019. godina

REKAPITULACIJA

1. Izrada studije zaštite i revitalizacije Špiljara	25.000 €
2. Izvođenje I faze radova na rekonstrukciji palate Visković.....	100.000 €
3. Promocija nematerijalne kulturne baštine	10.000 €
4. Sanacija Sat kule	28.000 €
5. Rekonstrukcija Peraške tvrđave	80.000 €
6. Izrada Glavnog projekta za rekonstrukciju Slavijanske čitaonice	20.000 €
7. Izrada konzervatorskog projekta zaštite i prezentacije franjevačkog groblja na Gurdiću	7.000 €
8. Izvođenje radova predviđenih konzervatorskim projektom zaštite i prezentacije franjevačkog groblja na Gurdiću	43.000 €
9. Sanacija bedema od Gurdića do Gradskih vrata	<u>80.000 €</u>
	393.000 €

ZAKLJUČAK

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine smatra da će ulaganje u svih deset navedenih projekata biti od izuzetne važnosti za zaštitu kulturne baštine na teritoriji Opštine Kotor.

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine

SEKRETARKA

Bojana Petković